

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ο ΝΕΡΟΥΛΗΣ

Μεταξὺ τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, οἱ ὅποιοι ἄσβεστον διετήρησαν τὴν φλόγα τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος κατὰ τοὺς χαλεποὺς τῆς δουλείας χρόνους, ἐπαξίως καταλέγεται καὶ ὁ ἐκ Ζακύνθου ἱερεὺς Ἀλέξανδρος ὁ Νερούλης.

Ἐπιτομὴ II. Χιώτης εἰς ἔκθεσίν του¹ ὑποβληθεῖσαν, τῇ 26 Αὐγούστου 1860, πρὸς τοὺς καθηγητὰς Γκαρζέσιο, Πεϋρόν καὶ ἀββᾶν Ἰωάννην Μπολῖνο, διευθυντὰς τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Τορίνῳ Β. Πανεπιστημίου, περὶ τοῦ κώδικος 11.3 τοῦ ἀποκειμένου ἐν τῇ αὐτῇ βιβλιοθήκῃ, ἀναφέρει, ὅτι διεξερχόμενος τὸν κώδικα τοῦτον περιέχοντα λεξιλόγιον νεοελληνικῆς γλώσσης καὶ τινα γραμματικὰ γυμνάσματα ἀνωμόμου μετὰ καὶ διαφόρων ἐπιστολῶν τῶν Νερούλη, Λησιτάρχου, Κορινθίου, τοῦ Ἐπισκόπου Φιλαδελφείας καὶ ἄλλων συγγραφέων, παρατήρησεν, ὅτι πάντα τὰ ἐν αὐτῷ ἀναγραφόμενα—ἐκτὸς τῶν δύο πρώτων φύλλων—ἦσαν πονήματα τοῦ Ἀλεξάνδρου Νερούλη, συγγραφέως διαφόρων ἔργων, τινὰ τῶν ὁποίων συνέταξε πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν του.

Ἐπιτομὴ III. Ὁ Νερούλης ἦτο ἕως τότε ἄγνωστος καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Χιώτην, περὶ τὰ πάτρια ἀσχολούμενον, καὶ ἀμνημόνευτος παρὰ πάντων τῶν περὶ τὴν νέαν γραμματολογίαν ἀσχολουμένων.

Ἐκ μιᾶς τῶν πρωτευουσῶν τῆς Ζακύνθου οἰκογενειῶν, ἐκ πατρὸς Νικολάου καὶ μητρὸς Εἰρήνης², ἐγεννήθη ὁ Ἀλέξανδρος ἐν Ζακύνθῳ, περὶ τὸ 1520, ὡς δηλοῦται ἐκ χειρογράφων του, ἐσπούδασε δ' ἐν Παταύῳ καὶ ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς φιλολογίας ἐν Ρώμῃ.

Ἐπιτομὴ IV. Ὁ Νερούλης προηγουμένως εἶχε μαθητεύσει παρὰ τῷ συμπολίτῃ του καὶ σοφῷ Ἐρμοδώρῳ Λησιτάρχῳ, ὁ ὅποιος, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, τὸν

¹ «La Venezia». Siena, anno ii Giornale, 13 Maggio 1861.

² Ἐκ τοῦ Νικολάου Νερούλη καὶ τῆς συζύγου του Εἰρήνης ἐγεννήθησαν τρία τέκνα, Ἀλέξανδρος, Πιέρος (Πιέτρος) καὶ Ἑλένη, ὧν τὰ δύο τελευταῖα ἦσαν ἔγγαμα, ὅταν ἡ χήρα μήτηρ των συνέταξε τὴν ἀπὸ 21 Σεβρίου 1561 διαθήκην της. Βλ. συμβ/γρ. Ἰω. Δρακόπουλον σ. 40.

παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς Χίον, ὅπου παρέμεινεν ἀρκετὸν χρόνον τῆς ζωῆς του, ὡς ἱατρὸς καὶ διευθυντῆς σχολείου.

Ὁ χρόνος τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ Ἑρμοδώρου ἐν Χίῳ ἦτο περὶ τὸ 1533, ὡς φαίνεται ἐξ ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν Ματθαῖον Δεβαρῆν. Ὁ Θ. Ζυγομαλάς, εἰς ἐπιστολὴν του πρὸς τὸν Κρούσιον, ἀναφέρει ὅτι ὑπῆρχον τότε ἐν Χίῳ τέσσαρες μαθηταὶ τοῦ Ἑρμοδώρου καὶ ὅτι πλείονες τῶν δέκα εἶχον ἐπιστρέψει εἰς τὰς πατρίδας των. Καὶ οὐδενὸς μὲν τῶν μαθητῶν τούτων ἀναφέρει τὰ ὀνόματα, μεταξὺ ὅμως αὐτῶν ὑποθέτει ὁ Λεγρὰνδ ὅτι ἦσαν οἱ Ἀλέξανδρος Νερούλης ἐκ Ζακύνθου, Ἰωάννης Λιασωρινὸς ἐκ Ρόδου, Ἰάκωβος Βασιλικὸς Ἡρακλείδης, Ἰηγεμὼν τῆς Μολδαυίας καὶ Δημήτριος, γραμματεὺς τοῦ Ἡρακλείδου. Συγχρόνως παραθέτει καὶ ἔγγραφα, ἐκ τῶν ὁποίων φαίνεται ὅτι τὰ τέσσαρα ταῦτα πρόσωπα εἶχον καλῶς ἐκπαιδευθῆ ὑπὸ τοῦ Ἑρμοδώρου. Λιὰ τοὺς δύο μάλιστα πρώτους προσθέτει ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν χειρόγραφον LXIV, 111. 7 τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης τοῦ Τορίνου παρέχει ἀδιαφιλονίκητα δείγματα¹.

Ὅντως εἰς τὸ φύλλον ὅβι εὐρίσκεται ἐπιστολὴ τοῦ Νερούλη πρὸς τὸν Ἑρμοδώρον, τῆς ὁποίας αἱ πρῶται καὶ τελευταῖαι γραμμαὶ ἔχουσιν, ὡς ἐξῆς:

«Λαβὼν τὴν παρὰ σοῦ πρὸς ἡμᾶς πεμφθεῖσαν ποθεινοτάτην ἐπιστολήν . . . οὔτε τι ἕτερον ἰσχύσειεν ἂν ἐξαλείψαι τὴν ἀγάπην τοῦ κυρίου καὶ καθηγητοῦ ἡμῶν Ἑρμοδώρου».

Ὁ Νερούλης, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ διδασκάλου Ἑρμοδώρου ἐκ Χίου, παρέμεινεν ἐκεῖ ἐπὶ τινα ἀκόμη χρόνον. Ἐξ ἐπιστολῆς του, γραφείσης πρὸς αὐτόν, φαίνεται ὅτι τῇ 26 Νοεμβρίου 1543 ἦτο ἀκόμη ἐν Χίῳ: «Ἀλέξανδρος κυρίῳ Ἑρμοδώρῳ τῷ Ἀηστάρχῳ ἐν κυρίῳ χαίρειν. Σοφώτατε καὶ φρονιμώτατε αὐθέντα, χρόνος οὐ μικρὸς παρῆλθεν ἐξ ὅτου περ οὔθ' ἡμεῖς . . . Ἐρρωσθε. Ἀπὸ Χίου, ἀμφγ' νοεμβρίου κζ'».

Τὴν 12 Ἰανουαρίου 1544 εὐρίσκετο εἰς Βικεντιάν, ὡς δηλοῖ ἡ ἐξῆς ἐπιστολὴ του πρὸς τὸν Κερκυραῖον Ματθαῖον Δεβαρῆν.

«Ἀλέξανδρος Ματθαίῳ Δεβαρῆ, Γεώργιος ὁ Βλακούδης ἠτήσατό με ἀπόλυσιν τῆς πρὸς ἐμὲ συνουσίας, οὐδὲν οὔτε ἐγκαλῶν μοι, ὡς αὐτὸς μαρτυρεῖ, οὔτε προΐσχόμενος ἄλλο, εἰ μὴ ὅτι σοι βούλοιο συνεῖναι καὶ σε θεραπεύειν, εἶπερ τινὰ καὶ ἄλλον. Ἐγὼ δὲ ὅτι μὲν ἀντ' ἐμοῦ σὲ προέκρικε, καὶ ἐπαινῶ αὐτὸν καὶ θαυμάζω εἰ μόνον ἐξ ἰδίας γνώμης τοῦτο ἐντεθύμηται· εἰ δὲ μί, ἐκδέχοιτό ποτε ὑπ' ἄλλου τοῦ αὐτοῦ παραπεφάσθαι ὥστε σε ἀπολιπόντα ἐκείνῳ συνεῖναι. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν σοι μελίσει· ἐμὲ δὲ νῦν ἔν καὶ μόνον ἐλύπησε, τὸ μὴ πρότερον τοῦτ' ἐπελθεῖν αὐτῷ ποιῆ-

¹ E. L e g r a n d, «Bibliographie Hellenique» XV καὶ XVI αἰῶνος p. 252.

σαι πρὶν με τῷ καρδινάλει περὶ αὐτοῦ λόγους προσενεγκεῖν ὅπερ ἴσθ' ὅτι καὶ ἐπιδεωκέσαι. Ἐρρωσο, καὶ εἴ τινος ἄλλου χρῆζεις, θαρρουντως μοι ὡς ἀδελφῶ μῆνυε. Ἐκ Βικεντίας β'. ἐπὶ δέκα ἰανουαρίου αἰμιδ'. ὁ σὸς Ἀλέξανδρος Νερούλης.»

Ἐξ ἄλλης ἐκτενοῦς ἀπαντητικῆς ἐπιστολῆς τοῦ Νερούλη πρὸς τὸν Ἀνδρέαν Τελουντᾶν¹ φαίνεται ὅτι ὁ πρῶτος οὗτος κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1545 εὗρισκετο ἐν Ζακύνθῳ. Ἐκ τῆς ἀπαντήσεως ἀποσπῶμεν τὰ ἐξῆς: «Ἐνθυμηθεῖς τὴν πάλαι μοι πεμφθεῖσαν ἐπιστολήν, ἄριστ' Ἀνδρέα, ἀπολογίαν ἐκείνης, εἰ καὶ χρονίως σοι πέμπω' σὺν ἧ καὶ βιβλίδια δύο μοι πέπομφας. Ἐν μὲν ἡ τοῦ θεολογικωτάτου Γρηγορίου τραγωδία, τὸ δ' ἕτερον ὁ τοῦ σοφοῦ ποιητοῦ Ἀντωνίου Ἐπάρχου θρηῆνος ἦν τῆς Ἑλλάδος...»

Ἡ ἐπιστολὴ σημειοῦται ἐκ Ζακύνθου, Πυαναειῶνος νουμηνια τοῦ αἰμιε'.

Ἐπίσης ἐξ ἄλλης ἐπιστολῆς του γραφείσης ἓνα μῆνα κατόπιν πρὸς τὸν Ἑμμανουήλ Καντακουζηνόν, ὁ Νερούλης φαίνεται εὗρισκόμενος ἐν Βενετία. Εἰς τὴν ἐπιστολήν ἀναγιγνώσκεται: ὁ ἐμὸς καθηγητὴς καὶ δεσπότης ἐν Ρώμῃ, διάγων σέ τε καὶ τοὺς ὄντως φίλους προσαγορεύει.

Τὸν Νερούλην εὗρισκομεν ἐν Βενετία καὶ κατὰ τὰ ἔτη 1540 καὶ 1550. Ὁ Λεγράνδ ἀναφέρει², ὅτι ὁ ἐκ Μονεμβασίας κόμης Γεώργιος Κορινθίος κατεῖχε πλουσίαν βιβλιοθήκην ἀνήκουσαν εἰς τὸν Κρήτα Μᾶρκον Μαμουνᾶν καὶ ὅτι εὐχαρίστως ἐδάνειζε τὰ βιβλία της εἰς τοὺς συμπατριώτας, οἱ ὅποιοι εἶχον ἀνάγκην αὐτῶν. Ἐπίσης μᾶς γνωρίζει, ὅτι κατεῖχε τρία δελτία, διὰ τῶν ὁποίων ὁ Νερούλης ἐζήτηε παρὰ τοῦ Κορινθίου, ἐπὶ δανείῳ, τόμους τινὰς βιβλίων. Τὰ δελτία ταῦτα, ἐκ Βενετίας ἀποσταλέντα, φέρουσι χρονολογίαν τὸ μὲν 24 Ἰουλίου 1540, τὰ δὲ ἄλλα 3 καὶ 6 Ἰουλίου 1550. Τὸ πρῶτον τούτων ἔχει, ὡς ἀκολούθως: «Ἀλέξανδρος Νερούλης τῷ σοφῷ Κορινθίῳ Ἐνετίας. Καθ' ἡμέραν τῆ σῆ φιλοσοφία οὐ παύομαι χρώμενος βιβλίοις. Καὶ γὰρ συμβέβηκέ μοι τὸ τῆς φυσιολογικῆς ἀληθοῦς προφητείας «ἐλαφος τρέχει ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων», κἀγὼ τρέχω εἰς τὴν πηγὴν τῶν σῶν βιβλίων, διψῶν ἐμὲ ποτισθῆναι ἐξ αὐτῶν. Ἄξιῶ σε τοίνυν δοῦναι τῷ παιδί τὰς τοῦ ἠθικωτάτου Εὐριπίδου ἑπτὰ τραγωδίας καὶ Φρυνίχου Ἀττικωταίτου ἐκλογὴν. αἰμι'. Μεταγειτνιωῶνος ζ'. φθίνοντος, ἡγουν κδ' ἰουλίου.

¹ Ὁ Α. Τελουντᾶς ἔγραψεν ἐπιστολήν πρὸς τὸν Νερούλην διὰ τὸν θ ρ ἦ - ν ο ν τοῦ συγχρόνου του Ἀντωνίου Ἐπάρχου, Κερκυραίου. Ἡ ἐπιστολὴ ἄρχεται οὕτως: Ἀνδρέας Τελουντᾶς Ἀλεξάνδρῳ τῷ Νερούλῃ εὐ πράττειν. Τὰ σά μοι κομισθέντα γράμματ' ἀναγνοῦς; . . . Ἐρρωσο. Ἐλαφηβολιωῶνος ζ'. Ἰσταμένου αἰμιδ'. Ἐνετίησιν . . . Τῷ σοφῷ καὶ ἐλλογιμῷ ἀνδρὶ Ἀλεξάνδρῳ τῷ Νερούλῃ, Ζακυνθίῳ.»

² Ἐνθ' ἀνωτέρω.

Τὸν Νερούλην ἀπαντῶ ἐν Ζακύνθῳ καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1553, ὅτε τὴν 17 Ἰουνίου τοῦ ἔτους ἐκείνου ἔκαμεν ἀνταλλαγὴν κτημάτων του μετὰ τινος Στάθῃ Παπαδάτου ἐκ Μαχαιράδων¹.

Ὁ Νερούλης διετίθει ἀλληλογραφίαν πρὸς τοὺς ἑξῆς: Ἱερέα Φίλιππον Λήσταρχον, Ἐρμόδωρον Λήσταρχον, Ἄνδρεαν Τελουντᾶν, Ἰωάννην Μενδώνιον, Ματθαῖον Λεβαρῆν, Ἐμμανουὴλ Καντακουζηνόν, Νικήταν τὸν Φαῦστον, Ἰωάννην Ζυγομαλᾶν, ρήτορα Ναυπλίου, Γαβριήλ Σεβῆρον, Ἀντώνιον Ἐπαρχον καὶ μοναχὸν Πέτρον Ἀβούρην.

Προσκληθεὶς εἰς τὸ γυμνάσιον Παταυίου ἐδίδασκε τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα. Ὁ κύκλος τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς συγγραφικῆς του δράσεως ἐκεῖ φαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 11 κώδικος τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Ἰορδίνου τοῦ περιέχοντος χρονολογίαν μερικὴν, μέθοδον τοῦ εὐρίσκειν τὴν ἀρχὴν ἐκάστου μηνός, εἰδήσεις πῶς εὐρίσκεται τὸ νομικὸν φάσκα, Πασχάλιον σὺν Θεῷ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἐπιστολὴν πρὸς Ἰωάννην τὸν Ζυγομαλᾶν, σὺλλογὴν τῶν Ἀποστολικῶν κανόνων, κεφάλαια διάφορα περὶ ἱερωσύνης, πραγματείαν περὶ μοιχείας, σκέψεις περὶ θεολογίας καὶ περὶ τὰ παλαιὰ ἱστορικά, πόσα ἀριθμοῦνται τὰ πταίσματα τοῦ Κάϊν, ἄλωσιν Κορώνης, τῷ ἀφλδ'.² μικρὸν χρονικὸν περὶ Ἀλιτζέρης, περὶ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου πῶς ἔκτισε ναοὺς ἑξ, κανόνας περὶ φθορᾶς παρθενίας, Νικολάου τοῦ ὀσιωτάτου Πατριάρχου Κ/πόλεως πρὸς Ἀναστάσιον καθηγούμενον τοῦ Σινᾶ, περὶ δυσυλλάβων, τρισυλλάβων... ποδῶν μετρική, Ἀμμωνίου τοῦ φιλοσόφου ἐξήγησιν εἰς τὰς πέντε διαφοράς, μύθους γυμνασμάτων ρητορικῶν μετὰ προοιμίου, σημειώσεις ἐξ Ἀλεξάνδρου Τραλλιανοῦ, ἐξήγησιν σημαίας Σικελικῆς, ἀποφθέγματα καὶ νουθεσίας.

Πάντα ταῦτα εἶναι γεγραμμένα διὰ τοῦ αὐτοῦ γραφικοῦ χαρακτήρος καὶ δι' ὁμοιοχρόου μελάνης, ἐντεῦθεν δὲ συμπεραίνει ὁ Χιώτης, ὅτι εἶναι συγγραμμάτι τοῦ Νερούλη³.

Ἐπιστρέψας ὁ Νερούλης εἰς Ζάκυνθον ἐχειροτονήθη ἱερεὺς ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Κεφαλληνίας—Ζακύνθου Λοβέρδου, ὡς τοῦτο φαίνεται ἐν τε τοῖς μαρτυρικοῖς τῆς χειροτονίας του, τῶν συμπατριωτῶν του ὁμολογούντων αὐτόν: «ἄνδρα σοφώτατον, εὐανθῆ τῆς Ἑλλάδος φωνήν, τρίβωνα τῆς θείας γραφῆς καὶ ἐν ἀπλοϊκῇ καὶ μελιρρότῳ γλώσσῃ κήρυκα τοῦ Ἐθαγγελίου» ὡς καὶ ἐν τῷ ἐνταλτηρίῳ γράμματι τοῦ ἐπισκόπου, ἀπάντων καταγεγραμμένων ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι.

¹ Συμβ/γράφοι διάφοροι παρὰ τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Ζακύνθου.

² Βλ. Π. Χιῶ τοῦ, «Σειρᾶς Ἱστορικῶν Ἀπομνημονευμάτων», τόμ. Γ', σ. 85.

³ Βλ. «Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης», τόμ. ΙΑ', σ. 407. Ν. Κ α τ ρ α μ ῆ, Φιλολογικὰ Ἀνάλεκτα Ζακύνθου, σ. 247. Λ. Χ. Ζώη, Λεξικὸν Ζακύνθου, σ. 719.

Δὲν γνωρίζω διὰ ποίαν αἰτίαν ἡ Βενετικὴ Πολιτεία ἐχορήγησεν εἰς τὸν Νερούλην τὸ δικαίωμα ν' ἀναγορευθῆ δημοσίους συμβολαιογράφου. Εἰς ἔγγραφον τοῦ 1576, τηρούμενον παρὰ τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Ζακύνθου, εὗρισκω ὅτι ὁ εὐλ. ἱερεὺς κ. Ἀλέξανδρος Νερούλης δοκ. κόμης Παλατινός¹ καὶ Ἰππότης ἐκ τῶν ἀνωτέρων [de spron d'oro], δυνάμει τῆς ἀποστολικῆς καὶ αὐτοκρατορικῆς ἐξουσίας, χορηγηθείσης αὐτῷ ὑπὸ τοῦ αἰδ. Κου Ὀλιβιέρ Μαϊόλα (δείκνυται τὸ προνόμιόν του ἀπὸ 2 Ἰουνίου 1562, ἰνδ. ε'. καταχωρισμένον ὑπὸ τοῦ Οὐαλερίου Βουστουνίτσα ἀποστολικῷ Συμβολαιογράφου), τὸν γονυκλιτῶς ἐμφανισθέντα ἐνώπιον αὐτοῦ Ἀνδρέαν Γκονέμην ποτὲ Μιχαήλ ἐκ κόμης Σκουλικάδων τῆς Ζακύνθου καὶ μετὰ σεβασμοῦ αἰτούμενον νὰ γίνῃ συμ/γράφος καὶ συνήθης δικαστῆς καὶ τοῦτον γνωρίσας κατάλληλον καὶ εὐσυνείδητον καὶ διὰ γραμμμάτων καὶ δι' ἄλλων προσόντων κατηρτισμένον, κατέστησε δημόσιον συμβολαιογράφον.

Ὅμοιως εὗρισκω ἀναγορευθέντας ὑπ' αὐτοῦ συμβολαιογράφους τοὺς: Νικόλαον Χαρτᾶν ποτὲ Ἰωάννου τῆ 16 Ἀπρ. 1567, Ἰάκωβον Γαβρηλόπουλον ποτὲ Λαυρεντίου τῆ 22 Ἀπρ. 1567 καὶ Πέτρον Μπράτην τοῦ Ἑκτορος τῆ 31 Ὀκτ. 1569.

Χάριν περιεργείας καταχωρίζω κατωτέρω, ὡς ἔχει, μίαν τοιαύτην προᾶξιν ἀναγορεύσεως συμβολαιογράφου.

«Εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὑπεραγίας καὶ ἀπλουστάτης καὶ καθαρωτάτης Τριάδος, τοῦ πατρὸς φημι καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος καὶ τῆς ὑπεράγνου μαρίας καὶ θεομήτορος, καὶ τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ, καὶ τῆς στρατιᾶς τῶν ἀσωμάτων καὶ πάντων τῶν ἁγίων. Διὰ τοῦ παρόντος πρηβιλεγγίου νὰ ἤξουρη πᾶς τις καὶ καθ' ἕκαστος ἄνθρωπος, ὅτι ὁ ἐκλαμπρότατος αὐθέντης ὁ μισὲρ Ἀλέξανδρος Νερούλης, ὢν δοτόρος καὶ καβαλιέρης σπιρινδόρος, κόντε κόμητης καὶ παλαδίνος, ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλειότητος αὐθεντὸς μισὲρ Νικολάου Νερούλη, διὰ τῆς ἀποστολικῆς καὶ βασιλικῆς ἐξουσίας, ἧς ἔχει ὁ ἄνωθεν ἐκλαμπρότατος ρηθείς, ὁ μισὲρ Ἀλέξανδρος, ἀνέβηκε καὶ ἐποίησε τὸν παρὸν κῦρ. Γεώργιον Βαλέντη Χανιώτη υἱὸν τοῦ ποτὲ κῦρ. Βασιλείου, πούπλικον καὶ δημόσιον νοτάριον ὁρδινάριον. Ἐπειδὴ καὶ καταλεπτῶς ἐξέταξεν τοῦτον ἀκριβῶς καθὼς ἔθος ἐστί, καὶ εἶδε καὶ καλῶς ἐγνώρισε αὐτὸν ἄξιον τοῦ ὑπηρετεῖν καὶ ἐνεργεῖν καὶ ποιεῖν μετὰ πάσης καθαριότητος ἐνόρκως τε ἅμα σὺν φόβῳ θεοῦ, ἀπάνω εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τοῦ γράφειν δημοσίως τὰς γραφὰς ἐπὶ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν καὶ τόπον, τοῦ ποιεῖν ἐγγράφως καὶ θέτειν κόπιες καὶ κάθε

¹ Ὅπως ἐκαλοῦντο οἱ ἐν τοῖς Παλατινάτοις (αὐτοκρατορικοῖς φρουρίοις) τεταγμένοι αὐτοκρατορικοὶ ἐπίτροποι, Παλατινὴ δὲ κομητεία ἐλέγετο ἢ εἰς τὸν Κόμητα Παλατῖνον ὑποκειμένη χώρα.

γραφὴν ὅπου θὰ ἤθελε εἶσθαι κατὰ τὴν συνήθειαν καὶ τάξιν τῶν δημοσίων νοταρίων πούπλικων τιμπελιονάτων καὶ ὀρδιναρίων καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ δι' αὐτὸ ἀσφαλὲς ἐποίησε τὸ παρὸν πρηβιλλέγγιον ὁ ἄνω εἰρημένος ἐκλαμπρότατος αὐθέντης, ὁ μισερ Ἀλέξανδρος Νερούλης, ὁ κόντε κόμιτης καὶ παλαδῖνος σὺν τὰ ἐξῆς. Ἐνώπιον τῶν ὑπογεγραμμένων ἀξιοπίστων καὶ παρακαλειτῶν μαρτύρων μισερ σταμάτη μεγάλη καὶ μρ. νικολοῦ ματζουράνη καὶ μρ. τζόρτζη μαρκιανοῦ λεγομένου βούρτζη καὶ μρ. γίλα παῖδη καὶ μρ. νικολοῦ παπαγιανοπούλου τοῦ πτ. παύλου, ἀκόμη ἦσαν καὶ πλῆθος μαρτύρων ἀρχόντων, 1567.»¹.

Ὁ χρόνος τοῦ θανάτου τοῦ Ἀλεξάνδρου Νερούλη παραμένει ἄγνωστος.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Χ. ΖΩΗΣ

¹ Συμβ/γρ. Α. Ρωμανός παρὰ τῆ Ἀρχιεπισκοπῆς Ζακύνθου.